

Inhoud

Inleiding

Zijn we onze geopolitieke en geo-economische zekerheden kwijt?	11
I Europa te midden van een “perfecte storm” van crises	17
<i>Beleven we de antipode van 1989-1991?</i>	
I.1 Crisis wijst op noodzaak aan slimme mondialisering	18
I.2 Crisis is aanslag op sociaal weefsel	20
I.3 Europa moet Cyprus een nieuw voorstel doen. Of laat het dat aan Poetin?	23
I.4 Zonder ander energiebeleid wordt Europa lijdend voorwerp	25
I.5 Europa heeft nood aan een nieuw plan-Delors	27
I.6 Europa moet veiligheid herdefiniëren	28
I.7 Geopolitieke gevolgen van de Griekse crisis	30
I.8 Enkel diplomatie helpt. Europa en de vluchtelingencrisis	32
I.9 Van Brexit naar break-up?	34
I.10 Hoger kan de geopolitieke inzet van de présidentielles niet zijn	36
I.11 Trump is de vroedvrouw voor een nieuw Europa	38
I.12 De verdwaalde geest van '89	40
I.13 Ramkoers tussen Madrid en Barcelona	44
I.14 Welke geopolitieke toekomst voor “Europa” en de EU?	47
II Midden-Oosten	51
<i>Van de Arabische Lente en Winter tot de regionale strijd Iran-Saoedi-Arabië</i>	
II.1 Geopolitiek nu of nooit voor Europa in Mare Nostrum	53
II.2 Syrische nachtmerrie kan alleen geopolitiek opgelost worden	54

II.3	Didier Reynders lost een gevaarlijk Syrisch proefbal-lonnetje	57
II.4	Regionale oorlog in het Midden-Oosten niet uit te sluiten	59
II.5	Elke diplomatieke opening moet benut worden in de Syrische burgeroorlog	61
II.6	Europese Unie redeneert krom over Syrië	63
II.7	Egyptisch leger herstelt ancien régime, met applaus	64
II.8	Het Westen heeft maar beperkte mogelijkheden in Egypte en Syrië	66
II.9	Onderhandelingen met Iran: een dubbeltje op zijn kant	68
II.10	Strijd in het post-Ottomaanse Rijk	70
II.11	Irak heeft als staat minder en minder toekomst	71
II.12	Olie is pasmunt in Saoedisch-Iraanse machtsstrijd	73
II.13	Wat is de echte rol van Ankara in de strijd tegen IS?	75
II.14	Drijft Turkije weg van Europa?	77
II.15	Strijd tussen Saoedi-Arabië en Iran verklaard	79
II.16	Het Westen mag zich niet laten meezuigen in de oorlog in het Midden-Oosten	87
II.17	Brussel mag niet toegeven aan Erdogan	89
II.18	Turkije heeft nu zijn eigen versie van “de nacht van de lange messen”	91
II.19	Turkije gaat zijn eigen weg	94
II.20	Saoedi-Arabië en Qatar spelen spelletje zwartepieten	95
II.21	<i>Fasten seatbelts</i> in het Midden-Oosten	97
II.22	Miniwereldoorlog in Syrië	99
II.23	Iran kan breuk veroorzaken tussen VS en Europa	101
II.24	Trumps Iranexit zet Europa voor het blok	104
II.25	Toekomst van het Midden-Oosten: een versplinterde regio op zoek naar nieuwe geopolitieke balans	106
III	De strijd tegen “terrorisme” en zijn grondoorzaken	115
III.1	De politiek van de angst weegt op de democratie	116
III.2	Derde Golfoorlog brengt geen stabiliteit	118
III.3	“ <i>Home grown</i> ” terrorisme versus democratie	120
III.4	Strategie tegen IS faalt	121
III.5	We zijn allemaal een beetje Syrië geworden	123

III.6	13/11 mag geen Europees 9/11 worden	126
III.7	Brussel als frontlinie in het mondiaal terrorisme, wat nu?	128
III.8	De strijd tegen IS zit in een nieuwe, gevaarlijke fase	130
III.9	IS wordt gebruikt in interne Libische strijd	132
III.10	Barcelona tussen angst en hoop	134
III.11	De strijd tegen terrorisme, hoe nu verder?	136
IV	Rusland	139
	<i>Van geopolitieke contrareactie naar Nieuwe Koude Oorlog?</i>	
IV.1	Poetin, de geopolitieke realist	144
IV.2	Oekraïne tussen hamer en aambeel	147
IV.3	Oekraïne in een geopolitieke wurggreep	149
IV.4	Russische roulette om Oekraïne	151
IV.5	Nieuwe Koude Oorlog is geopolitieke ramp	152
IV.6	Washington wendt zich af van Eurazië	154
IV.7	Militaire logica in Oost-Oekraïne	156
IV.8	Escalatiegevaar Oost-Oekraïne vraagt terughoudendheid en dialoog	157
IV.9	Europese sanctiepolitiek Rusland: een doodlopende straat	160
IV.10	Oliecrash met geopolitieke gevolgen	163
IV.11	Amerikaanse roulette tegen Russische opmars in Oost-Oekraïne	165
IV.12	Minsk II, een fragiele vrede	167
IV.13	Rusland, de nieuwe veiligheidsmacht in het Midden-Oosten?	168
IV.14	Russische beer klauwt, maar staat op lemen voeten	171
IV.15	Kan nieuwe Belgische 'Ostpolitik' opbod tussen Westen en Rusland ontwijnen?	174
IV.16	Hoe de relatie tussen Rusland en Europa heropstarten?	176
V	Azië	189
	<i>Noord-Korea, het ontwaken van de reus China en de wedloop met de VS</i>	
V.1	Noord-Koreaanse roulette mag ophouden	194
V.2	Noord-Korea: van overschatting tot misrekening	195

V.3	Enige optie tegenover Noord-Korea lijkt opbod van machtspolitiek, met alle risico's van dien	198
V.4	Trump kan fluiten naar extra sancties	200
V.5	Weet Kim Jong-un al dat hij "gewonnen" heeft?	202
V.6	De lachende derde na de Trump-Kim-top	204
V.7	De race tussen China en de VS zal het nieuwe geopolitieke krachtenveld in de wereld bepalen	206
VI	Verenigde Staten van Amerika	215
	<i>Trump en de eerste "geopolitieke recessie" sinds 1945</i>	
VI.1	Amerikaanse verkiezingen maken de wereld onzeker	219
VI.2	Obama's hoop voedde de angst die Trump gebruikte	222
VI.3	Calamiteiten zijn niet langer uit te sluiten	224
VI.4	De NAVO is niet in staat alle dimensies van onze veiligheid te omvatten	227
VI.5	Hernieuwbare energie zal Donald Trump overleven	230
VI.6	Donald Trump is zoals Duitse keizer Wilhelm II in aanloop naar 1914	234
VI.7	Zorgt Trump voor een hervorming van de VN?	236
VI.8	Exit VS biedt China en Rusland kansen	237
VI.9	Welke toekomst voor de trans-Atlantische relatie? Het Westen redden door het neoliberalisme te bestrijden	240
VI.10	Overleeft de trans-Atlantische relatie de Trump-diplomatie?	243
VI.11	Naar een Amerikaanse aftocht uit de wereldpolitiek? Reflecties over de gevolgen op langere termijn	245
VII	Vlaams, Belgisch en Europees buitenlands beleid	251
	<i>Zoeken naar nieuwe multi-level strategieën</i>	
VII.1	Vlaanderen en de Belgische federale overheid: partners in het buitenland	252
VII.2	Het is tijd voor een Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken	257
VII.3	België katapulteert zich diplomatiek terug naar 1958	259

VII.4	Eén jaar buitenlands beleid van de Vlaamse regionale regering-Bourgeois: wervende internationale projecten, doch grote techniciteit	261
VII.5	Eén jaar buitenlands beleid van de federale Belgische regering-Michel: in plaats van een factor van diplomatie te zijn, kiest België een kamp	267
VII.6	België mag niet bombarderen in Syrië	270
VII.7	Geopolitiek, multi-level buitenlands beleid en een nieuwe kans voor de Benelux	273
VIII	Jaaroverzichten en voorspellingen 2012-2018	277
	<i>Zoeken naar de essentie tussen steeds oorverdovender achtergrondruis</i>	
VIII.1	Pleidooi voor economische diplomatie binnen de Belgische federatie	277
VIII.2	Tijd om een leidende koers te varen	279
VIII.3	Geopolitieke gevaren en kansen anno 2015	281
VIII.4	De Glazen Bol 2016: De geopolitieke herschikking zet door	285
VIII.5	De Glazen Bol 2017: Het jaar van de geopolitieke consequenties	288
VIII.6	De Glazen Bol 2018: Een wereld in competitie zonder echt leiderschap	290
IX	Handvaten voor onze nieuwe geopolitieke en economische toekomst	293
	Dankbetuiging	305